

НЕЧИТАЙЛО О.*

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Земельні ресурси разом з іншими природними ресурсами (лісовими, водними, мінеральними, кліматичними) є компонентами оточуючого середовища, місцем існування людини. Їм належить активна участь у суспільному виробництві, вони є засобом виробництва і джерелом задоволення потреб людини, а також земельні ресурси є невід'ємною і основною умовою життя та функціонування процесу суспільного виробництва.

В аграрному секторі земельні ресурси – головний засіб виробництва, найважливіша складова частина ресурсної бази землеробства. Характер і якість земель, родючість сільськогосподарських угідь визначають ефективність аграрного виробництва, можливість розв'язання продовольчої проблеми, продуктивність праці в аграрній сфері [4].

В управлінні земельними ресурсами ефективність використання земельних ресурсів постає на перше місце. Ринкова економіка базується на отриманні прибутку від землі під час підприємницької діяльності. При цьому земельна реформа надала соціалізації та екологізації використанню землі, що позначилося на диференціації ефективності використання земельних ресурсів.

Ефективність використання земельних ресурсів та ефективне використання земельних ресурсів поняття нетотожні, але в їх основі лежить поняття раціональності. В.Трегобчук вважає, що сутність раціонального використання сільськогосподарських угідь полягає в отриманні високих сталих урожаїв сільськогосподарських культур за умов мінімізації затрат на одиницю продукції, збереження та примноження продуктивної сили землі як аграрного ресурсу, її охорони і захисту як складника довкілля, відтворення корисних властивостей ґрунтового покриву [1].

Ефективне використання земельних ресурсів у сільському господарстві слід розуміти як соціально-економічну категорію, що зображає відносини між людьми в процесі здійснення технологічних виробничих процесів, пов'язаних з виробництвом сільськогосподарської продукції, з метою максимального задоволення потреб населення в харчових продуктах для забезпечення відновлення природної родючості ґрунту, збільшення продуктивного потенціалу земельних ресурсів і їх використання в умовах високого рівня екологічності як цих ресурсів, так і середовища в цілому [2].

Ефективність встановлює причинно-наслідкові залежності виробництва. При чому надає опис ціни досягнення певного результату, а не йому самому. Підвищення ефективності використання сільськогосподарських угідь можливе у разі зацікавленості держави. Вона повинна регулювати земельні відносини зі збереження та поліпшення стану земельних угідь, їх використання за цільовим призначенням, створити умови для впровадження розширеного відтворення та інтенсифікації. Але показники видів ефективності також можуть різнитися залежно від організаційно-виробничих форм господарювання на землі. Тому виділяють загальні (характерні для всіх організаційно-виробничих форм) та індивідуальні (притаманні певній формі). З розвитком земельної економіки виникають нові види ефективності. Якщо економічну ефективність досліджують давно, то деякі види ефективності використання земельних ресурсів мало вивчені й потребують досліджень.

Література.

1. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні та практичні аспекти) / [В. Трегобчук, А. Юзефович, Д. Крисанов, Н. Скурська та ін.]. – К. : Інститут

* Науковий керівник – Крала В.Г., ст. викладач

економіки НАН України, 2003. – 259 с.

2. Уланчук В. Шляхи підвищення ефективності використання земельних ресурсів у сільськогосподарських підприємствах регіону / В. Уланчук, Л. Альошкіна // Економка АПК. – 2009. – № 9. – С. 10–15.

3. Іванілов О. Економіка підприємства : [підручник] / Іванілов. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 728 с.

4. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні та практичні аспекти) / [В. Трегобчук, А. Юзефович, Д. Крисанов, Н. Скурська та ін.]. – К. : Інститут економіки НАН України, 2003. – 259 с.

5. Методика експертної грошової оцінки земельних ділянок несільськогосподарського призначення : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 червня 1999 р. № 1050 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1050-99-%D0%BF>.

ПОГОРІЛА Є.С.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ РЕСУРСНО-ТЕХНІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ

У рамках Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року більшість сімейних фермерських господарств товарного спрямування в Україні підлягають технологічній та екологічній модернізації, заснованій на оновленні основних виробничих фондів. Важко збільшити врожайність сільськогосподарських культур та продуктивність тварин без застосування потужної енергонасиченої техніки [1, 2, 4]. Лише сучасні технічні засоби, які будуть адекватно підібрані до існуючої форми виробництва та є необхідними для впровадження нових високоефективних та енергозберігаючих технологій, забезпечать виробництво продукції кращої якості [1, 2, 3, 5]. Тому капіталомістка модернізація, яка в змозі забезпечити високу економічну ефективність, гарантує як високу якість, так і високу вартість товарного виробництва [5].

Заміна людської праці машинною та підвищення ефективності роботи повинні стати помітними наслідками модернізації. Однак, як [1] вказує, збільшення індексу заміщення і збільшення продуктивності праці в той же час це можливо лише за умови раціонального використання технічних засобів виробництва. Зростає потреба у машинах та устаткуванні, які підвищують продуктивність та полегшують фізичну роботу на фермі, обумовлені зростанням інтенсивності виробництва. Такі господарства повинні бути пристосованими до нових технологій, відповідно до вимог виконання програми розвитку аграрного сектору економіки.

Вимоги до машин і приладів є неоднаковими. Ця ситуація обумовлена як структурою існуючих фермерських господарств, так і галузевим спрямуванням, оскільки раціональний вибір машин та їх експлуатація тісно пов'язані з видами виробничої діяльності. Окрім високоякісного товарного виробництва, раціональний вибір повинен також включати економічні аспекти роботи машинно-тракторного парку.

Мета нашого дослідження полягала в оцінці технічної забезпеченості та рівня валового прибутку в фермерських господарствах. Зібрана інформація охоплює дані щодо використання земель, машинно-тракторного парку, матеріальних ресурсів, розмірів виробництва та характеру

* Науковий керівник – Власенко Т.В., к.е.н.